

ВИВЧЕННЯ РОСЛИН – СУХОЦВІТІВ ПІД ЧАС ЕКСКУРСІЇ ДО ПОЛТАВСЬКОГО ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

*В.І. Іщенко, Є.А. Прихода
м. Полтава, Україна*

Однією із форм навчально-виховного процесу при вивченні природничих дисциплін студентами природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету є організація та проведення тематичних екскурсій під час навчальних практик, які дозволяють безпосередньо використати набуті теоретичні знання на практиці та узагальнити досвід.

Одним із осередків навчально-екскурсійної діяльності є Полтавський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (ПоблЕНЦум). Головним об'єктом дослідження в позашкільному закладі є навчально-дослідні земельні ділянки (НДЗД) – лабораторії під відкритим небом, що є основним джерелом виготовлення колекцій і роздаткового матеріалу для вихованців. У квітково-декоративному відділку НДЗД виділяють такі ділянки «Сухоцвіти», «Однорічники», «Багаторічники» та «Клумба багаторічних рослин». Нами запропоновано саме екскурсію з дослідження видового складу та особливостей використання рослин ділянки «Сухоцвіти» в роботі гурткового об'єднання квітників-аранжувальників [1].

Метою екскурсії є ознайомлення з колекційною ділянкою рослин-сухоцвітів ПоблЕНЦум, особливостями росту та розвитку досліджуваних видів, правилами збору, сушіння та зберігання, використання їх в роботі гуртка. Завданням проведення тематичної екскурсії є розвивати дослідницький підхід до пізнання групи рослин-сухоцвітів, виховувати естетичний смак.

Маршрут екскурсії: колекційна ділянка рослин-сухоцвітів, навчальний кабінет «Флористики».

Хід екскурсії

Для сухих квітів здавна існує поетична латинська назва – «іммортелі», «нев'яучі», в перекладі «безсмертний». Сухоцвіти, в певному розумінні цього терміну, – це рослини, спеціально вирощені і висушені за особливою технологією. Тільки таким способом заготовлені сухоцвіти зберігають свої природні кольори і відтінки, та є досить стійкими [1].

На базі ПоблЕНЦум на колекційній ділянці культивуються такі види та форми рослин-сухоцвітів: аммобіум крилатий, безсмертник (геліхризум) приквітниковий, волошка (гросгеймія) крупноголопча, геліптерум (акроклініум) рожевий, гомфрена куляста, деревій таволговий, кермек виїмчастий, ксерантемум однорічний, нігелла східна, нігелла Дамаська, целозія срібляста ф. гребінчаста, целозія срібляста ф. периста, молюцелла гладка, скабіоза кавказька, софлор красильний, лунарія однорічна, синеголовник альпійський, просо прутувидне, пеннісетум лисохвостовидний, черсак посівний.

В залежності від використання в композиціях тих чи інших частин рослин сухоцвіти розподіляються на такі групи: рослини, у яких використовуються декоративні нев'яучі насіння і плоди (лунарія, нігелла, синеголовник); рослини, в яких декоративними є квітки (гомфрена, софлор, кермек, геліхризум, геліптерум, аммобіум); декоративні злаки (пшениця, жито, овес, ячмінь, просо, пампасна трава, пеннісетум, зайцехвіст).

Для засушування обирають чисті та сухі рослини. Найкращий час для заготівлі друга половина дня, так як в цей період рослини містять меншу кількість вологи.

Важливо також збирати рослини в певний період їх розвитку, щоб кольори залишилися яскравими, а пелюстки не осипалися. Велике значення має стадія розвитку рослин, які зрізують. Так, квіти геліхризуму зрізують в той момент, коли вони розкрилися наполовину, кермек – коли в суцвітті розкрилися всі квіти, гортензію, коли квіти і суцвіття почали втрачати м'якість і стали крихкими [2].

Існує чимало способів висушування рослин, але на практиці найбільш широко застосовується повітряне. Повітряне висушування об'єднує різні способи, та всі вони

відрізняються тим, що консервування не потребує застосування хімікатів, спеціальних десикантів. Ідеальним місцем для висушування є темні, теплі, чисті та сухі приміщення без пилу з хорошою вентиляцією. Перед висушуванням потрібно видалити всі листки з нижньої частини стебла. Як правило рослини одного виду зв'язують в пучки по 10-20 штук.

Повітряне засушування з зануреними в воду стеблами використовується для рослин, які мають властивість в'янути ще до закінчення висушування. Цей метод ще називають «технікою випаровування». Він оптимальний для цибулинних рослин, целозії, мімози, лаванди. Потрібно обрізати нижню частину стебла під кутом 45°С і поставити рослини в посуд з наливою водою на висоту близько 7,5 см. Посуд ставлять у темне сухе місце. Це загальмує процес висушування, і дозволить рослині повністю висохнути в природному положенні, захистить від зморщування [2].

Після проведення тематичної екскурсії на навчально-дослідній ділянці студентам пропонується ознайомитися з навчальним кабінетом «Флористика», в якому представлені колекції сухоцвітів, композиції, ікебани та колажі.

Література

1. Крестникова А. Цветы в любое время года / А. Крестникова, Л. Китаева. – М.: Наука, 1974. – 210 с.
2. Минг В. Засушенны ецветы / В. Минг. – М.: Наука, 1998. – 235 с.

ОСНОВА ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ - ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ

*І.М. Калугіна, А.К. Бурдо
м. Одеса, Україна*

Сьогодні процес реформування освітньої системи вимагає оновлення і вдосконалення освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів, магістрів і спеціалістів у вищій школі з орієнтацією навчального процесу на якість знань, на їх компетентність, практичне застосування. Однією із пріоритетних стратегій вдосконалення і підвищення якості вищої освіти є її фундаменталізація, оскільки вона забезпечує умови для підготовки конкурентоздатного спеціаліста, соціально захищеного, з високим рівнем розвитку інтелектуального, творчого потенціалу, наукової культури. Фундаменталізація освіти – процес якісної зміни освіти на основі принципу її фундаментальності, одному з основних принципів побудови змісту сучасної освіти, що зумовлено швидким зростанням потоку інформації, зміною вимог до підготовки фахівців. У меморандумі ЮНЕСКО (1994 р.) наголошувалось, що лише фундаментальна освіта дає знання, які є універсальними за своєю суттю. За висновками ЮНЕСКО, фундаментальна освіта оцінюється в світі як один із чинників національної безпеки, стійкого розвитку країни.

В суспільстві відбуваються зміни, що висувають високі вимоги до особистісних та професійно значущих якостей кадрів з вищою освітою. Актуальними стають активність, ініціативність, самостійність, висока відповідальність спеціаліста, що неможливо без професійної компетентності на основі фундаментальних знань, які забезпечують мобільність і адаптивність до динамічних умов ринку праці. Саме фундаменталізація освіти покликана забезпечити професійну мобільність сучасного фахівця, яка стає все більш актуальною в умовах зростаючої конкуренції, на ринку праці. Професійна мобільність – це готовність і здатність працівника (фахівця) до швидкої зміни виконавчих завдань, робочих місць і спеціальностей в рамках однієї професії або галузі, здатність швидко освоювати нові спеціальності або зміни в них, які виникають під впливом технічних перетворень. Ціннісними для особистості є знання стрижневі, «довгоживучі», необхідні протягом всього життя. Такими є фундаментальні знання, які дозволяють фахівцю впорядкувати, систематизувати поняття, встановити ієрархію зв'язків між поняттями, фактами, законами, подіями.

Фундаментальні знання, які надають у вищій школі повинні відповідати профілю